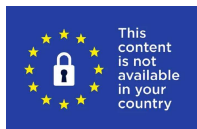

De systemische crisis van Groot-Brittannië

Door Frank , 28 juli 2026

De systemische crisis van Groot-Brittannië

Het loont de moeite om te luisteren naar wat [George Galloway](#) te zeggen heeft terwijl hij het traject van de zelfvernietiging van het Britse systeem beschrijft.

Door Lorenzo Maria Pacini - Gecensureerd in de EU

Een politicus in ballingschap

Op [27 september, 2025](#), hielden agenten van de terrorismebestrijding een man in de zeventig en een vrouw in de veertig aan op Gatwick Airport. De Metropolitan Police bevestigde dat de controle was uitgevoerd op grond van Schedule 3 van de Counter-Terrorism and Border Security Act 2019, dat geen van beiden was gearresteerd, en dat beiden na afloop van de controles hun reis mochten voortzetten. De man was George Galloway, een zevenmalig lid van het Lagerhuis; de vrouw was zijn echtgenote, Putri Gayatri Pertiwi, vice-voorzitter van de Workers Party of Britain. Ze waren aangekomen uit Moskou via een tussenstop in Abu Dhabi. Volgens Galloway's eigen verslag duurde de controle negen uur, waarbij zijn telefoon en laptop in beslag werden genomen en hem vragen werden gesteld over zijn opvattingen over Rusland en China.

Sindsdien is Galloway niet meer teruggekeerd naar het Verenigd Koninkrijk. Tegenwoordig presenteert hij zijn wekelijkse programma vanuit Maleisië, Rusland en China – een rondreizende show vanuit wat hij, zonder zichtbare ironie, zijn ballingschap noemt. In juni 2026 [kondigde hij](#) vanuit het buitenland aan dat hij klaar was om terug te keren als premier, met een vijfjarenplan voor economisch herstel dat was gebaseerd op een heropleving van de productie en beroepsopleiding, het ondersteunen van boeren en vissers, en het expliciet verwerpen van netto-nul-uitstootdoelstellingen en identiteitspolitiek. De Workers Party heeft echter slechts acht gemeenteraadsleden op meer dan 18.000. De kloof tussen deze ambitie en het feitelijke vermogen om die te verwezenlijken is geen detail: het is de centrale analytische crux van het hele fenomeen.

Het is juist deze kloof die de zaak de moeite waard maakt. Galloway is geen kandidaat voor het premierschap; hij is geen bedreiging voor het Britse politieke landschap. Hij is iets anders: een extreem gevoelige barometer die de interne spanningen binnen het Britse politieke systeem registreert – spanningen die de instellingen van het systeem steeds meer lijken te willen erkennen. Zijn analyses wijzen vaak op reële breuken in een systeem waarvan de tegenstellingen en kritieke problemen steeds duidelijker worden.

Het legitimiteitstekort

Laten we beginnen met een feit dat geen ingewikkelde interpretatie vereist. Op [20 juli 2026](#) werd Andy Burnham de zevende premier van het Verenigd Koninkrijk in een decennium, nadat hij de steun had gekregen van 379 van de 403 Labour-parlementsleden zonder enige tegenkandidaat. Hij was slechts vijf weken eerder teruggekeerd in het Lagerhuis dankzij een tussentijdse verkiezing in het kiesdistrict Makerfield. Hij verving Keir Starmer, die in juli 2024 een meerderheid van 172 zetels had behaald met het laagste percentage van de populaire stem ooit behaald door een meerderheidsregering sinds het begin van de registratie in 1830, en wiens goedkeuringsscore in november 2025 al was gedaald tot ongeveer -46%. De volgende algemene verkiezingen staan pas over drie jaar gepland.

Elke stap in deze reeks is volledig in overeenstemming met de Grondwet. Een regerende partij kan haar leider – en bijgevolg de premier – vervangen zonder de kiezer te raadplegen; dit is standaardpraktijk in het Westminster-systeem, geen schandaal. Constitutionele correctheid en politieke legitimiteit zijn echter twee verschillende concepten, en al een decennium lang erodeert het Britse systeem geleidelijk het laatste, terwijl het het eerste nauwgezet in acht neemt. Drie van de laatste zeven premiers zijn aan de macht gekomen via interne partijmechanismen in plaats van via algemene verkiezingen. De vorming van regeringen is steeds meer

losgekoppeld geraakt van de daad van het stemmen – een fenomeen dat ook in andere landen voorkomt.

Galloway's reactie op deze situatie was theatraal: hij stelde zichzelf voor als premier vanuit een televisiestudio in Zuidoost-Azië. Maar die theatraliteit dient als commentaar op de onderliggende toestand. Als Burnham in vijf weken van burgemeester naar Downing Street kan gaan, dankzij een veilig kiesdistrict en een onbetwiste kroning, dan is het idee van een niet-gekozen kandidaat-premier al genormaliseerd door de regerende partij zelf. Galloway verzint geen nieuwe procedure; hij parodieert deze, met een werkelijk fascinerende retorische briljantie.

Max Weber's onderscheid tussen legaliteit en legitimiteit biedt het meest geschikte interpretatiekader, omdat een systeem een perfecte procedurele legaliteit kan handhaven terwijl het verhaal dat aan zijn legitimiteit ten grondslag ligt geleidelijk aan inhoud verliest. Wat een parlementaire democratie in leven houdt, is niet alleen de eerlijkheid van haar regels, maar de wijdverbreide overtuiging dat stemmen echte gevolgen heeft. Wanneer er in tien jaar tijd zes keer van premier wordt gewisseld – meestal zonder naar de stembus te gaan – en wanneer het economisch beleid in al die veranderingen in wezen ongewijzigd blijft, wordt die overtuiging uitgehold door ervaring in plaats van door theoretisch debat.

De economische onderbouwing

De spanning heeft een economische basis, en hier is het bewijs ondubbelzinnig. De netto staatsschuld van de Britse publieke sector bedroeg eind maart 2026 93,8% van het BBP, een niveau dat niet meer was gezien sinds het begin van de jaren zestig. De rendementen op 30-jarige staatsobligaties stegen in het afgelopen jaar met ongeveer 100 basispunten, van 4,5% naar ongeveer 5,5%, met een piek van 5,7% in september 2025 – het hoogste niveau sinds 1998. De rendementen op 10-jarige obligaties bleven gedurende een groot deel van mei 2026 rond of boven de 5% – het hoogste niveau sinds de financiële crisis – voordat het conflict in het Midden-Oosten ze naar niveaus dreef die niet meer waren gezien sinds juli 2008. [Het Institute for Fiscal Studies](#) merkte op dat het Verenigd Koninkrijk sinds 2002-03 elk jaar een primair tekort heeft geregistreerd.

Deze rekenkunde onthult een vicieuze cirkel, die door vastrentende analisten expliciet is beschreven: hogere rendementen verhogen de kosten van de schuldenlast; dit verslechtert de begrotingspositie; de verslechterende begrotingspositie vermindert de begrotingsflexibiliteit; de verminderde flexibiliteit vergroot de angst bij beleggers; en deze angst drijft de rendementen weer op. En daar is het: het mechanisme is zichzelf in stand houdend en wordt grotendeels niet

beïnvloed door welke partij aan de macht is.

Het distributiebeeld is echter nog somberder dan de geaggregeerde gegevens suggereren. Volgens [gegevens](#) van [Retail Economics](#) daalde het discretionaire besteedbare inkomen – na essentiële uitgaven – onder huishoudens met lagere inkomens met 2,1% tussen de verkiezing van de Labour-regering in juli 2024 en het begin van 2026. Voor de armste 40% van de huishoudens blijven de inkomens onder het niveau van 2019. Een stijging van 0,6% in het eerste kwartaal van 2026 werd gepresenteerd als een positief resultaat – een maatstaf voor hoezeer de verwachtingen zijn bijgesteld voor een economie die in het decennium vóór de pandemie gemiddeld met 2% per jaar groeide.

Dit is de materiële basis waarop de politieke volatiliteit rust. Groot-Brittannië ervaart niet alleen een crisis van vertrouwen in een bepaalde regering; het wordt geconfronteerd met de politieke gevolgen van twee decennia waarin het mediane huishouden niet meer rijker is geworden, terwijl de fiscale capaciteit van de staat is afgenomen en zijn verplichtingen zijn toegenomen. Premiers worden opgeslokt met een snelheid van ongeveer één per zeventien maanden, omdat geen van hen in staat is deze rekenkunde te veranderen binnen de duur van een verkiezingscyclus, en elk wordt politiek vernietigd in de poging daartoe. De ineenstorting is vrijwel onvermijdelijk.

Veiligheidswetten en de grenzen van afwijkende meningen

Galloway's sterkste argument betreft het derde element: de uitbreiding van de toepassing van bevoegdheden op het gebied van terrorismebestrijding en grensbeveiliging tot politieke uitingen en politieke associaties. Opgemerkt moet worden dat de veiligheidskwestie op dit moment de meest urgente zorg in heel Europa is.

De juridische positie behoeft verduidelijking. [Schedule 3](#) van de Counter-Terrorism and Border Security Act 2019, op grond waarvan Galloway werd vastgehouden, staat een onderzoekende ambtenaar toe een persoon op een haven of luchthaven aan te houden, te ondervragen en te doorzoeken om te bepalen of hij of zij bij vijandige activiteiten betrokken is of is geweest. De drempel is opzettelijk laag en er is geen redelijk vermoeden vereist. De ambtenaar kan de bekendmaking van wachtwoorden eisen en kan voorwerpen die tijdens het onderzoek zijn aangetroffen, bewaren, kopiëren, gebruiken en vernietigen. De Investigatory Powers Commissioner kan het bewaren van materiaal, waaronder vertrouwelijke communicatie, toestaan. Dit is per definitie een uitzonderlijke bevoegdheid die buiten het normale kader van het strafprocesrecht wordt uitgeoefend – een grensuitzondering die in het nationale recht

is ingebed.

Galloway [is geen geïsoleerd geval](#). Voormalig diplomaat Craig Murray en journalisten Kit Klarenberg en Richard Medhurst zijn allemaal aan soortgelijke onderzoeken onderworpen. Het significante aan deze zaken is dat er geen aanklachten zijn ingediend, en dat is het belangrijkste punt. Een bevoegdheid die niet leidt tot strafrechtelijke vervolging, maar die routinematig leidt tot verhoren van negen uur, in beslag genomen apparaten en gekopieerde communicatie, functioneert als iets anders dan een gewoon instrument van strafrecht. Of dit effect al dan niet opzettelijk is, staat los van het feit dat het effect bestaat.

Hier komt nog bij dat het Verenigd Koninkrijk een plaats is met een hoog risico op censuur. Er zijn bepaalde onderwerpen die volkomen taboe zijn – echte taboes. Je kunt geen enkel positief woord zeggen over de Islamitische Revolutionaire Garde van Iran zonder het risico te lopen te worden gearresteerd; het is verboden de Libanese of Palestijnse weerstand te prijzen; en het bezitten van een vlag van een land dat als “vijand” van het VK wordt beschouwd, brengt een enorm risico met zich mee. Gevallen van repressie door de Britse politie zijn dagelijks nieuws in de nationale media. In de afgelopen vijftientig jaar heeft Groot-Brittannië een systeem opgebouwd waarin de categorie van onaanvaardbare politieke taal wordt gedefinieerd door uitvoerende besluiten om bepaalde uitingen te verbieden en wordt gehandhaafd door bevoegdheden die kunnen worden uitgeoefend zonder verdenking. Het feit dat een ervaren parlamentslid als Galloway tot de conclusie komt dat hij veiliger is als hij vanuit Kuala Lumpur uitzendt, zegt genoeg over dit systeem, ongeacht iemands persoonlijke mening over de behandelde kwesties.

Dit alles heeft hem gedwongen [om naar het buitenland te verhuizen](#), in een vorm van gedwongen ballingschap. Zijn bestemmingen – Rusland en China – zijn staten met waarborgen voor de vrijheid van meningsuiting die ontworpen zijn om een vrijheid te garanderen die in het Westen een illusie is geworden.

Ineenstorting

Een andere dimensie die het waard is om te analyseren, is de ineenstorting van het tweepartijensysteem dat de Britse politiek een eeuw lang heeft gevormd. De tussentijdse verkiezing van februari 2026 in Gorton en Denton – een kiesdistrict dat Labour in 2024 comfortabel had gewonnen – werd gewonnen door de Groene Partij, met Labour op de derde plaats achter Reform UK. Bij de lokale verkiezingen van mei 2026 leed Labour zware verliezen aan Reform. In nationale peilingen ligt Labour al geruime tijd achter op Reform.

Galloway's Workers Party is een marginale speler in deze herschikking – 0,73% van de nationale stemmen in 2024, acht gemeenteraadsleden, ongeveer 7.500 leden – maar haar ideologische samenstelling is onevenredig interessant gezien haar omvang. De partij combineert economisch socialisme met sociaal conservatisme, tegenstand tegen netto-nuldoelstellingen, verwerping van identiteitspolitiek en steun voor samenwerking met de BRICS. Voordat hij de partij oprichtte, had Galloway de nominatie gezocht bij de Brexit Party. De partij heeft ook herhaaldelijk een platform gegeven aan de anti-grooming-gangs activist Billy Howarth, die door Searchlight als extreemrechts wordt omschreven, en krijgt daar voortdurend kritiek op.

Dit is geen kwestie van inconsistentie; het is een herkenbare Europese politieke formatie. De combinatie van economisch protectionisme, cultureel traditionalisme, vijandigheid ten opzichte van supranationaal bestuur en openheid jegens niet-westerse mogelijkheden kent parallellen op het hele continent en komt regelmatig naar voren waar postindustriële gemeenschappen waarnemen dat geen van de grote partijen hun materiële omstandigheden aanpakt, terwijl beide grote partijen culturele kwesties framen in termen die deze gemeenschappen afwijzen. Rochdale, Bradford West, Bethnal Green: Galloway's electorale basis is consequent in precies dit soort plaatsen gevonden. Zijn persoonlijke traject van Labour naar Respect naar de Workers Party illustreert met bijzondere helderheid de ontbinding van de historisch sociaaldemocratische coalitie, omdat hij bleef verschuiven terwijl die coalitie bleef fragmenteren.

De vraag of dit een herschikking of een fragmentatie betreft, blijft open. Een systeem waarin vier of vijf partijen aanzienlijke steun krijgen, gefilterd door het districtenstelsel, levert resultaten op die weinig verband houden met de werkelijke verdeling van voorkeuren. De meerderheid van 172 zetels die Labour behaalde met het laagste winnende percentage van de stemmen sinds 1830 is hiervan het bewijs. Het mechanisme dat ooit stabiele eenpartijregeringen voortbracht, produceert nu grote parlementaire meerderheden op basis van krappe en onstabiele pluraliteiten: regeringen die tegelijkertijd te sterk zijn in het parlement en onvoldoende worden gesteund in het hele land. Dit is de structurele voorwaarde die ten grondslag ligt aan de statistiek van zeven premiers.

Halverwege 2026 vertoont Groot-Brittannië verschillende indicatoren die typerend zijn voor structurele – in plaats van conjuncturele – achteruitgang. Regeringen wisselen zonder verkiezingen. De trend van de staatsschuld is zichzelf versterkend en ongunstig. De reële inkomens voor de armste 40% van de bevolking blijven onder het niveau van 2019. Buitengewone veiligheidsbevoegdheden worden toegepast op politieke figuren zonder dat dit leidt tot strafrechtelijke vervolging. Het partijensysteem, dat meer dan een eeuw lang sociale ontevredenheid heeft

gekanaliseerd in een afwisseling van regeringen, fragmenteren in een configuratie die de huidige kieswet niet langer adequaat kan vertegenwoordigen.

Elke factor beperkt het vermogen om de andere aan te pakken: begrotingszwakte vermindert wat een nieuwe regering kan bieden; dit versnelt het verlies van legitimiteit; het verlies van legitimiteit verhoogt de risicopremie die de markten op staatsobligaties eisen; en de stijging van de schuldenlast beperkt de ruimte voor actie verder. Andy Burnham erft deze situatie nadat hij heeft beloofd het land weer hoop te geven, met nog drie jaar te gaan tot de volgende verkiezingen en een obligatiemarkt die al een aanzienlijke politieke risicopremie inprijst. De echte beperking is rekenkunde, niet retoriek, en een verandering van toon alleen zal niet genoeg zijn om die te veranderen.

Geen van deze fenomenen, op zichzelf beschouwd, vormt een ernstige crisis, maar hun gelijktijdige optreden is het echte probleem en is een symptoom van de ondergang van het systeem – de wijdverbreide metastase die alleen maar kan leiden tot de ineenstorting, of die nu langzaam of snel is, van de hele samenleving die wordt geregeerd door de Britse Kroon.

Daarom is het de moeite waard om te luisteren naar wat Galloway te zeggen heeft terwijl hij het traject van de zelfvernietiging van het Britse systeem beschrijft, die we zullen meemaken in de hoop dat dappere mannen en vrouwen klaar staan om de teugels van de Britse toekomst over te nemen.